

RATAMON PÄIVÄKOTI

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2024-2025

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisällys

KAJAANI SUUNTAA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA.....	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki.....	4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki	5
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA	6
KEHITTÄMISKOHTEET	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET.....	9
KEHITTÄMISKOHTEET	9
VALSSISTA NOUSSEET VAHVUUDET	11
VALSSISTA NOUSSEET KEHITTÄMISKOHTEET	11
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	13
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa	14
Leikki	15
Pedagoginen dokumentointi.....	16
Kansainvälisyys	18
Arviointi	19

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

"Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

- Otamme alan opiskelijoita harjoitteluun, kieliharjoittelijoita ja työkokeilijoita mielellään päiväko-
tiimme.
- Osallistumme työpaikkaohjaaja -koulutuksiin.
- Päivitämme päiväkodin somea (Facebook, Instagram) säännöllisesti.
- Laadukas varhaiskasvatus näkyy siinä, että olemme läsnä lapsille.

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

"Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

Työskentelemme sensitiivisellä työotteella ja jokainen lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi. Arjessamme on paljon syyliä ja kannustamme lapsia omalla esimerkillämme kohtelee-
maan toisia kauniisti.

Puutemme kiusaamistilanteisiin välittömästi ja käymme ne lasten ikätasoisesti läpi aina. Hyödynnämme Pisara puuttumisen –mallia. Keskustelemme avoimesti myös per-
heiden kanssa konfliktitilanteista. Lasten osallisuus on tärkeää ja se ohjaa suunnittelu-
amme ja toimintaamme. Käytössämme on muun muassa leikkitaulut, jotka helpottavat
lasten toiveiden esiintuomista. Toiminnan ohjauksessa käytämme myös kuvia. Havain-
noimme lapsia ja viemme tuen tarpeet tiedoksi yhteistyötahoille.

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

"Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävä kehitystä edistävästi."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

- Tehostetaan kierrätysastioiden käyttämistä ryhmissä.
- Lisätään kuvatuki roskakaapin oveen ja roska-astioihin.
- Kirjastokäynnit säännöllisesti.
- Hyödynnetään leikkipuistoja, keskustentän luistelurataa ja Vimpelin urheilukenttää, uimahallia, jäähallia ja tehostetaan niiden käyttämistä.
- Herätellään kiinnostusta kaupungin eri palveluihin pyrkimällä järjestämään päiväkodille erilaisia vierailuja. Esimerkiksi nallepaini- ja tanssikokeiluja.
- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja ryhmien välillä.
- Käsienpesun yhteydessä paperia otetaan yksi kappale. Kuvitettu ohje ja aikuinen apuna.
- Ruoan hävikkiä vähennetään, kun lapset arvioivat aikuisen avulla annoskokoa kuvien avulla.
- Pyritään retkeilemään viikoittain ja tuetaan mielikuvituksellisten leikkien syntymistä metsässä.

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikköemme vahvuudet
<p>Ilmapiiri on lämmin ja hyväksyvä ja lapset viihtyvät Ratamossa. Lasten toiveet ja mielenkiinnon kohteet otetaan huomioon ja tarpeet huomioidaan yksilöllisesti.</p> <p>Henkilöstö toimii ammatillisesti ja on helposti lähestyttävää.</p> <p>Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet toteutuvat arjessa ja suunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Leppäkertut: Jokainen lapsi tulee kuulluksi ja huomatuksi arjessa ja huolehdimme siitä, että kukaan ei jää yksin. Jokainen lapsi otetaan vastaan yksilöllisesti ja kyselemme kodin kuulumiset, huomioimme lapsen lisäksi huoltajat. Olemme helposti lähestyttäviä ja pyrimme luomaan luottamuksellisen suhteen päiväkodin ja kodin välillä. Jokaiselle lapsille tehdään henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka ohjaa toimintaamme ja jota tarkastella säännöllisesti tiimeissä ja perheiden kanssa käytävissä keskusteluissa.</p> <p>Perhoseet: Lasten kanssa keskustellaan ja vuorovaikutuksessa pyritään hyödyntämään huumoria. Lasten toiveet leikeistä ja leikkipaikoista otetaan arjessa huomioon. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan lasten mielenkiinnonkohteet. Ruokailut ovat hyviä tilanteita jokaisen lapsen huomioimiseen ja kuulluksi tulemiseen. Huoltajien kanssa keskustellaan päivittäin. Huoltajien kysymyksiä ja huolia pohditaan yhdessä perheen kanssa sekä tiimeissä.</p> <p>Kimalaiset: Kuvia ja pikapiirtämistä hyödynnetään lasten kuulluksi ja osalliseksi tulemiseen. Lasten mielipiteitä ja mielenkiinnonkohteita kuullaan sekä niitä havainnoidaan. Huoltajien kanssa käydään keskusteluja päivittäin ja järjestetään aikaa lisäkeskusteluille tarpeen mukaan. Toiminnassa huomioidaan lasten yksilölliset tavoitteet ja tarpeet.</p>
Arviointi

Yksikkömme kehittämiskohteet

Vanhemmille tieto, mistä vuosisuunnitelma löytyy.

Kehitetään keinoja, joilla vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan.

Vanhemmille tietoa kiusaamistilanteisin puuttumisesta.

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

- Huoltajille tiedotetaan eri viestintäkanavia hyödyntäen päiväkodin toiminnasta (päivittäinen kuulumisten vaihto, tiedotteet, some)
- Tiedotetaan erillisellä tiedotteella, mistä vuosisuunnitelma löytyy.
- Digitaaliset kyselyt (esim. kevätjuhlan toteutuksesta) vanhemmille.
- Vasu-keskusteluiden pohjalla käytetään vanhempien täyttämiä "Lapsen ja huoltajien ajatuksia varhaiskasvatussuunnitelmaan".
- Avointen ovien päivän järjestäminen kauden aikana
- Pisarapuuttumisen mallista jaetaan tietoa myös koteihin.
- Vuosisuunnitelman linkki jaetaan ryhmän wa-ryhmässä.
- Isänpäivä-aamupalaan kutsutaan päiväkodille isä tai jokin tärkeä aikuinen.

Leppäkertut: Vanhempienillan tiedotteen mukana on vanhemmille annettu toive- ja mielipidekysely lomake, johon vanhemmat ovat saaneet kirjoittaa toiveita ja palautetta toimintaan liittyen. Vanhemmilla on oma Whatsapp-ryhmä, jossa tiedotamme ryhmämme asioista ja jonne jaamme myös toiminnastamme kuvia. Ryhmämme toimintaa teemme nähtäväksi myös Ratamon päiväkodin Facebook-sivulle. Vanhempainillan tiedotteessa on kerrottu, mistä Ratamon päiväkodin vuosisuunnitelma löytyy.

Perhoset: Pikku-perhosille on tulossa toiveiden puu, jonka lehtiin huoltajat kirjaavat lasten ja huoltajien toiveita. Eskareiden toiminnallisessa vanhempainillassa lapset ja huoltajat pääsevät kirjoittamaan toiveita. Toiveet huomioidaan jollain tavalla toiminnassa kauden aikana. Perhosilla kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisyyn sekä kaveritaitojen harjoitteluun on päivittäin käytössä Pisarapuuttuminen, pikapiirtäminen, tunnekuvat ja keskustelut lasten kanssa. Huoltajille tilanteista kerrotaan kuulumisten vaihdon yhteydessä. Lisäksi koko ryhmää tiedotetaan, jos ryhmässä on kiusaamista tai riitoja.

Kimalaiset: Vanhempainillassa lapsille ja huoltajille on annettu mahdollisuus kirjoittaa toiveita toimintakauteen. Toiveita pyritään toteuttamaan ja niitä sovelletaan ryhmään sopivaksi. Varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan huoltajille tarjotaan toiveita varhaiskasvatukseen -lomake, ja toiveet voidaan ottaa huomioon lapsen henkilökohtaisessa vasussa sekä näin toiminnassa. Järjestetään avoimien ovien päivä, jolloin huoltajat voivat tulla seuraamaan toimintaa.

Kiusaamistilanteista annetaan tietoa huoltajille kertomalla kuukausitiedotteessa Pisarapuuttumisen toimintamallista. Kiusaamistilanteista kerrotaan perheille nimettömästi ja kiusaamisesta tiedotetaan yleisesti huoltajia.

Arviointi

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Miten kiusaamista ehkäistään ja miten siihen puututaan? Miten huoltajia tiedotetaan asiasta?

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Aikuisen läsnäolo leikissä tai leikin välittömässä läheisyydessä on tarpeellista, jotta systemaattista kiusaamista ei pääse toteutumaan. Aikuisten on havainnoitava ja oltava tietoisia lasten keskinäisistä vuorovaikutussuhteista ja ryhmädynamiikasta.

Erilaiset tunnetaito-ohjelmat ovat päiväkodissamme käytössä kaikissa ryhmissä. Opetamme tunnetaitoja, kaveritaitoja ja sosiaalisia taitoja esimerkiksi strukturoitujen ohjelmien, nukketeatterin, kirjallisuuden sekä arjen kautta. Opettamalla näitä taitoja tuemme lapsen valmiutta toimia ristiriitatilanteissa rakentavasti ja ehkäisemme kiusaamistilanteen syntymistä. Aikuisen esimerkki ristiriitojen selvittämisessä on tärkeää. Lapset ottavat mallia aikuisten keskinäisestä toiminnasta ja siksi aikuisten on tärkeää olla omalla esimerkillään vahvistamassa ryhmähenkeä ja erilaisuuden kohtaamista. Pidämme huoltajat ajan tasalla ristiriitatilanteista, jotta asiat eivät tule yllätyksenä lapsen kertomana. Opettlemme lasten kanssa tunnistamaan myös ”pinnanalaista”, toista syrjivää toimintaa, kuten pahoja katseita, vitsejä, joita toinen ei välttämättä ymmärrä ja pois leikistä jättämistä. Riski kiusaamistilanteista tiedostetaan. Erilaisia visuaalisia keinoja (sosiaaliset tarinat, pikapiirtäminen) hyödynnetään myös ennakkoiden vuorovaikutustilanteissa, joissa ristiriitoja helposti tulee, esimerkiksi odottaminen ja leikkiin mukaan ottaminen. Ryhmässä esille nousevat tuen tarpeet ohjaavat kuvatuon suunnittelua.

Kiusaamistilanteisiin puututaan heti. Asianomaisten kanssa kiusaamistilanne käsitellään ja lasten vanhemmille kerrotaan. Ryhmän vanhemmille tiedotetaan kiusaamisesta ryhmän oman toimintavan ja tilanteen laajuuden mukaisesti, esimerkiksi kuukausitiedotteessa, WhatsApp-sovelluksen kautta tai keskustellen. Puutumme poikkeuksetta kaikkiin lasten välisiin riita- tai ristiriitatilanteisiin. Pisarapuuttumisen mallin mukaisesti aikuinen kartoittaa yhdessä lasten kanssa kaikkia osapuolia tasapuolisesti kuunnellen, mitä on tapahtunut, miltä tilanne on tuntunut ja onko toiminta ollut oikein, kivaa tai reilua. Lopuksi sovitaan, ettei enää tehdä sellaista, mikä aiheuttaa kurjia tunteita. Keskeistä on, että pohditaan ratkaisuja yhdessä ja vahvistetaan näin lapsen empatiakyvyn kehittymistä. Hyödynnämme tarpeen mukaan kuvia, pikapiirtämistä ja viittomia sanoittamisen tukena. Edellytämme lapsen kehitystason mukaista anteeksipyyntöä tai pahoittelua, sekä tilanteen korjaamista. Anteeksipyyttäminen on taitona vaativa ja vaatii monien osataitojen hallintaa. Siksi aikuisen esimerkki omien tunteiden ja käyttäytymisen säätelijänä sekä lapsen toiminnanohjaamisessa on tärkeää.

Ennaltaehkäisevänä toimintana tunne- ja kaveritaitoihin tutustumme kirjoja ja erilaisia materiaaleja hyödyntäen sekä ohjatun toiminnan kautta. Tärkeimpänä tunne- ja kaveritaitojen harjoittelussa on Kimalaisilla ohjattu ja tuettu leikki. Aikuinen on aina lasten leikissä tai leikin välittömässä läheisyydessä, jolloin ristiriitatilanteiden ratkomisen ohjatuksi on tarpeen mukaan mahdollinen. Kuvia ja pikapiirtämistä hyödynnetään ristiriitojen / kiusaamisen ratkaisemisessa.

Perhoset: Pisara puuttumisen mallin mukainen toiminta päivittäin käytössä. Ennalta ehkäiseviä keinoja ovat tuettu leikki, kuvien käyttö ja pikapiirtäminen. Huoltajille tiedottaminen yhteisesti, kun ryhmässä havaitaan kiusaamista.

Arviointi

VALSSISTA NOUSSEET VAHVUUDET

Leikkiaikaa on päivittäin ja mahdollistamme monipuolisen leikin erikokoisissa ryhmissä.

Lasten toiveita leikeissä kuunnellaan ja huolehditaan, että kaikki halukkaat pääsevät mukaan leikkiin.

Kuvia käytetään myös leikin ohjaamisessa.

Kaikki aikuiset osallistuvat leikkiin ja henkilökunnalla on halu leikin kehittämiseen ja rikastamiseen.

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Käytössämme on leikkitaulut, joiden avulla lapsi pystyy ilmaisemaan toiveensa ja ohjautumaan mieleiseen leikkiin. Tavarat ovat lapsen tasolla ja leikkikaapit ovat kuvitettuja. Kolmen aikuisen henkilöstöresurssilla emme pysty jakamaan ryhmää toivotulla tavalla kahteen eri ryhmään (esimerkiksi ulkoilu ja toiminta pienryhmillä eri aikaan), mutta jaamme tällä resurssilla lapsiryhmää päivittäin niin, että emme ole kuitenkaan yhtenä ryhmänä koko ajan. Aikuinen osallistuu leikkiin lasten tasolla ja mallintaa ja rikastuttaa leikkiä.

Perhoset: Kauden aikana otetaan ohjattua leikkiä (esimerkiksi eläinleikki, kauppaleikki, kampaamoleikki, liikuntaleikit) sekä leikkiparitoimintaa. Leikkiparitoiminnan tarkoituksena on vahvistaa lasten taitoa leikkiä eri kavereiden kanssa. Ryhmärajat ylittävää leikkiä järjestetään ulkoiluissa päivittäin ja mahdollisuuksien mukaan sisällä. Tuetussa leikissä aikuinen on leikissä mukana, hyödynnetään kuvatukea ja pikapiirtämistä leikkijöiden tarpeen mukaan.

Kimalaiset: Leikkiaikaa on päivittäin ja mahdollistamme monipuolisen leikin erikokoisissa ryhmissä.

Lasten toiveita leikeissä kuunnellaan ja huolehditaan, että kaikki halukkaat pääsevät mukaan leikkiin.

Kuvia käytetään myös leikin ohjaamisessa.

Kaikki aikuiset osallistuvat leikkiin ja henkilökunnalla on halu leikin kehittämiseen ja rikastamiseen.

Arviointi

VALSSISTA NOUSSEET KEHITTÄMISKOHTEET

Pitkäkestoinen leikki.

Pienryhmiin jakaminen.

Leikin dokumentointi ja yhteiset sopimukset leikin havainnointiin ja dokumentointiin.

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Lasten leikki pienten ryhmässä on vielä lyhytkestoista ja rinnakkaisleikkiä. Aikuisen rooli on tärkeä ja aikuinen on leikeissä mukana mallintamassa ja rikastuttamassa leikkiä, ja turvaamassa pitkäkestoista leikkiä, että leikki ei hetkessä vaihtuisi. Toimimme myös yli ryhmärajojen niin, että lapsilla on mahdollisuus myös ikä- ja kehitystasoiseen leikkiseuraan. Pyrimme jakamaan mahdollisuuksien mukaan lapsiryhmää pienempiin leikkiryhmiin. Otamme leikkitalanteista kuvia ja jaamme niitä päivittäin vanhemmille. Leikeistä kirjataan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tiimissä keskustellaan päivittäin lasten leikkiin liittyvistä asioista ja kaverisuhteista.

Perhoset: Pitkäkestoinen leikki järjestetään leikkihuoneen yhteydessä olevaan pikkutilaan. Ryhmä jaetaan seitsemän lapsen pienryhmiin ja työskentelyssä hyödynnetään eri ryhmätiloja. Kokeillaan "päivän kulku" -lomakkeen käyttöä dokumentoinnin tukena. Kirjataan havaintoja vapaasta ja ohjatusta leikistä. Lomaketta voidaan hyödyntää toiminnan arvioinnissa.

Kimalaiset: Pitkäkestoinen leikki järjestetään kömmänään lasten toiveiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaan. Leikitään pienryhmissä ja aikuinen osallistuu aktiivisesti leikkiin. Aikuiset havainnoivat lasten leikkiä, kirjaavat havaintoja havainnointivihkoon ja Vaka-sovellukseen päivittäin. Leikeistä otetaan kuvia, niitä ihaillaan lasten kanssa ja niitä jaetaan huoltajille.

Arviointi

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit

VEO osallistuu päiväkodin tiimipalaveriin tarpeen ilmetessä. Tuen tarpeen ilmetessä tiimi täyttää "Lapsen tilanteen kartoitus" -lomakkeen ja ottaa huolen puheeksi huoltajien kanssa. Lomake käydään VEO:n kanssa läpi esimerkiksi tiimipalaverissa. Huoltajat pidetään ajan tasalla yhteydenotosta VEO:an yksittäisen lapsen kohdalla ja VEO:n havainnointikäynteistä ryhmässä.

Kaksi kertaa vuodessa pidetään pedatiimi, jossa on mukana oman talon VEO:n lisäksi toisen integroidun talon VEO. VEO:jen vetämissä pedatiimeissa käsitellään pedagogiikan kehittämistä erityisesti erityispedagogiikan näkökulmasta. Syksyn 2024 veo-pedatiimin aiheen on sosiaaliset tarinat. Varhaiskasvatuksen teamsista löytyy veojen ja päiväkodin yhteistyön alta kansio, johon on lisätty kaikki käydyt pedatiimit.

Tuen tarpeen ilmetessä lapsella on oikeus osa-aikaiseen erityisopetukseen. Osa-aikainen erityisopetus suunnitellaan lapsen tarpeiden mukaan yhdessä ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan kanssa ja siihen sisältyy konsultaatio, tiimipalaveriin osallistuminen, havainnointikäynnit sekä yhdessä sovitut interventiokäynnit, joita voidaan toteuttaa samanaikaisopetuksena, pienryhmissä tai yksilöopetuksena tarpeen mukaan. Osa-aikainen erityisopetus suunnitellaan yksilöllisesti, jonka vuoksi se voi näyttäytyä tuen tarpeisten lasten välillä hyvin erilaisena.

VEO osallistuu lasten varhaiskasvatussuunnitelmien, oppimissuunnitelmien ja HOJKS:ien tekoon lapsen tarpeen sekä huoltajien ja päiväkodin henkilökunnan kanssa yhteisesti sovitujen käytänteiden mukaan. Tuen tarpeen muuttuessa VEO osallistuu palaveriin aina. Jos tukitoimet ovat riittävät, voidaan palaveriin osallistumista harkita yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien lelujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

Näin toimimme: Tuettu leikki on osa jokaista päivää. Aikuisen rooli on tärkeä ja aikuinen on leikeissä mukana mallintamassa ja rikastuttamassa leikkiä, ja turvaamassa pitkäkestoista leikkiä, että leikki ei hetkessä vaihtuisi. Toimimme myös yli ryhmärajojen niin, että lapsilla on mahdollisuus ylläpitää ja luoda kaverisuhteita myös muiden ryhmien lapsiin. Leikeistä kirjataan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tiimissä keskustellaan päivittäin lasten leikkiin liittyvistä asioista ja kaverisuhteista. Käymme mahdollisuuksien mukaan paljon retkillä, joten leikeissä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia ympäristöjä. Tavarat ovat lasten tasolla.

Miten osallisuus huomioidaan?

Leikkiympäristöjen kehittämisessä huomioimme lasten osallisuuden. Luodaan ja uudistetaan ympäristöä havainnoinnin ja toiveiden perusteella. Ylläpidetään hyviä leikkejä, mahdollistetaan leikin jatkaminen, aina leluja ei tarvitse siivota. Päiväjärjestystä voi tarvittaessa muuttaa lapsen leikkien ja toiveiden mukaan.

Leikkipaikan valinnassa huomioidaan lasten toiveet, tarpeet ja turvallisuus. Lapset otetaan mukaan yhteisten sääntöjen laadintaan. Kuvat leikkivälineistä ja säännöistä ovat esillä ryhmässä. Kuvat auttavat lapsia hahmottamaan, mistä leikkivälineet löytyvät ja mitkä leikit ovat mahdollisia. Ryhmien välillä tehdään leikkivälineiden vaihtoa. Myös lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa leikkivälineiden hankintaan.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Leppäkertut: Pyrimme mahdollistamaan leikkirauhan lapsille. Hyödynnämme ryhmätilojamme monipuolisesti jakamalla leikkejä eri huoneisiin. Aikuiset osallistuvat leikkeihin. Toimimme mahdollisuuksien mukaan pienryhmissä, joka mahdollistaa rauhalliset leikkitilanteet ja jokaisen lapsen osallistumisen leikkiin omalla tavallaan. Lelulaatikat ja -kaapit ovat kuvitettuja, jotta lapset osaavat valita kuvista mieleisen leikin. Otamme leikkitilanteista myös kuvia ja videoita vanhemmille nähtäväksi ja havainnoinnin tueksi.

Kimalaiset: Ryhdytään järjestämään oman lelun päiviä. Lasten toiveita on kuultu vanhempainillassa ja niiden mukaan pyritään järjestämään pitkäkestoisia leikkejä. Lasten mielenkiinnonkohteita havainnoidaan ja niiden mukaan pyritään tarjoamaan leikkiteemoja. Aikuisen tuella ja leikkitaulujen avulla tuetaan lasten osallisuutta leikissä. Tehdään yhteistyötä eskariryhmän kanssa. Hyödynnetään metsää ja lähiympäristöjä ja harjoitellaan niissä leikkitaitoja. Mahdollistetaan pitkäkestoisia leikkejä ja rakennetaan teemaleikkejä pitkäkestoisille leikeille.

Perhoset: Aikuiset ovat läsnä lasten leikeissä ja rikastuttavat leikkejä tarpeen mukaan. Aikuiset jakavat lapset kuvien avulla eri leikkitiloihin rauhallisten leikkien mahdollistamiseksi. Lapsilla on tasapuolisesti mahdollisuus olla eri leikkitiloissa eri leikeissä. Vapaan leikin aikana lapset jaetaan välillä leikkipareihin tai pieniin leikki-ryhmiin. Pienryhmätoiminta mahdollistaa rauhalliset leikkitilanteet ja

pitkäkestoiset leikit. Lasten toiveiden huomioiminen arjessa ja juhlahetkinä (esimerkiksi toiveleikit syntymäpäivänä, äänestykset leikkitoiminnasta, kuvat leikin ja kielen tukena).

Arviointisuunnitelma + arviointi

Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalavereissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

Näin toimimme:

Valokuvaus, videointi, äänittäminen, havaintojen kirjaaminen, pikapiirtäminen ja digitaaliset sovellukset ovat osa päiväkodissamme toteutettavaa pedagogista dokumentointia. Dokumentointi on suunnitelmallista lasten ja ryhmän lasten vasuihin pohjautuvaa ja säännöllisesti arvioitavaa toimintaa. Dokumentit tehdään varhaiskasvatuksessa lapsille ja huoltajille näkyväksi esimerkiksi lasten omiin Google Drive-kansioihin laitettavien kuvien, videoiden ja sadutuksen kautta sekä mahdollisten ryhmässä esillä olevien teemaviikkojen ja projektien dokumentoinnin kautta. Erilaiset sovellukset, kuten PuppetEdu ja PuppetPals kannustavat lapsia luovaan ilmaisuun ja mahdollistavat pedagogisen dokumentoinnin johonkin tiettyyn teemaan liittyen. Tiimeissä sovitaan vastuut pedagogiseen dokumentointiin liittyen ja kaikki työntekijät osallistuvat pedagogiseen dokumentointiin

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsille mahdollistetaan oman toiminnan dokumentointi ikä- ja kehitystaso huomioiden. Tiimeissä sovitaan työnjako, jotta jokainen työntekijä voi osallistua pedagogiseen dokumentointiin omien vahvuuksien mukaan. Erilaisia dokumentointivälineitä tehdään tutuksi kauden aikana ja lapsia kannustetaan ja ohjataan niiden käyttöön. Aikuisen tehtävä on tukea puhumattomien ja korvaavia kommunikoinnin välineitä käyttävien lasten pedagogiseen dokumentointiin osallistumista. Huoltajat ja lapset osallistuvat pedagogiseen dokumentointiin esimerkiksi tuomalla ajatuksia ja toiveita esille, lasten/huoltajien ajatuksia lomakkeiden, kuvien ja piirustuksien kautta. Henkilöstön tehtävä on huomioida lasten ja huoltajien ajatukset ja ideat lasten omista varhaiskasvatussuunnitelmissa sekä toiminnassa. Huoltajien osallisuus huomioidaan eri keinoja hyödyntäen (mm.sähköiset/paperiset kyselyt, keskustelujen kirjaaminen). Hyödynnetään kuvia ja videoita kerrottaessa päivän kuluista. Perheitä kannustetaan tuomaan esille lapsen kanssa tehtyjä asioita esimerkiksi lähettämällä WhatsAppin kautta kuvia, videoita tai vaikkapa linkkiä lapsen lempimusiikkiin. Eri-tyisesti eri kielitauastaisten ja puhumattomien lasten kohdalla huoltajien lähettämät dokumentit vahvistavat lasten osallisuutta.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Laitamme lasten tekemiä kädentaitotöitä esille ryhmätilojen seinille. Vasupuut ovat ryhmätilan eteistilassa vanhempien nähtävillä ja niitä täydennetään ja muokataan toiminnan mukaisesti. Lasten toimintaa kuvataan ja kuvia laitetaan lasten henkilökohtaisiin Drive-kansioihin vanhempien nähtäville. Hyödynnämme myös päiväkodin omaa Facebook-tiliä, johon laitamme kuvia toiminnastamme. Kuvia toiminnastamme lähetämme myös henkilökohtaisesti vanhemmille.

Perhoset: Pikku-perhosilla on käytössä eteistilassa kalenteriseinä, jonka avulla tehdään vanhemmille ja lapsille näkyväksi tulevan viikon tapahtumia. Eskareille laitetaan Wilma-viesti viikoittain. Viestissä kerrotaan kuluneen viikon sekä tulevan viikon tapahtumista. Eskareille on luotu Drive-kansiot, joista perheiden on mahdollista nähdä kuvia lapsen esiopetus-toiminnasta. Hyödynnetään PuppetEdu- sovellusta saduttamiseen. Erityisesti eri kielitaustaisten perheiden vanhempia kannustetaan laittamaan linkkejä lapsen lempimusiikkiin, jota voidaan kuunnella aamupiirillä tai talon yhteisillä lauluhetkillä.

Kimalaiset: Kimalaisilla käytössä kuvitettu viikko-ohjelma, josta laitetaan viikottain kuva vanhemmille ja laitetaan seinälle päivittäin nähtäväksi. Kimalaisilla on käytössä Drive-kansiot, joihin lapsista laitetaan eri leikeissä ja toiminnassa kuvia nähtäväksi. Kuvaamme myös muutoin leikkiä leikkiympäristöjen parantamiseksi ja lasten kehityksen konkreettiseen huomaamiseen. Lasten erilaiset askartelut ja käsityöt ovat esillä ryhmätilojen seinillä nähtäväksi.

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Kansainvälisyys

Esimerkiksi: Miten varmistan, että etniseltä, kulttuuriselta tai kielelliseltä taustaltaan vähemmistöön kuuluvat lapset kokevat kuuluvansa lapsiryhmään? Miten toimin, jos minulla ei ole lapsen ja/tai vanhemman kanssa yhteistä kieltä? Tunnistanko ajattelussani tai toiminnassani erilaisuuteen liittyviä ennakkoluuloja, arvoja ja asenteita? Miten voin työstää niitä? Miten rakennetaan varhaiskasvatukseen erilaisuutta arvostavaa ja kunnioittavaa ilmapiiriä ja kulttuuria? Miten lasten erilaiset taustat näkyvät päiväkodin tiloissa esim. lelut, kirjat, kuvat, esillä olevat kielet?

Näin toimimme:

Lasten erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista ollaan kiinnostuneita ja ne otetaan huomioon toiminnassa, esimerkiksi ruokien tilauksessa, arjen keskusteluissa sekä syntymäpäivien viettämässä. Lasten kanssa keskustellaan perheiden erilaisista kielistä, tavoista ja juhlista positiiviseen sävyyn. Päiväkodin tiloissa näkyy lasten kotikieliset esimerkiksi tervehdykset eri kielillä. Kuvat kuulumisten vaihtoon eteistilassa helpottavat tiedon kulkua, kun yhteistä kieltä ei ole. Palavereihin järjestetään tulkkaus ja aina tarvittaessa pikatulkkausta hyödynnetään myös arjen kuulumisten vaihdossa.

Eri kieli- ja kulttuuritaustat ovat arvokkaita ja kannustetaan perheitä ylläpitämään omaan kieli- ja kulttuuritaustaan liittyviä asioita kotiympäristössä.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Leppäkertut: Huomioimme toiminnassamme lasten kulttuuritaustat. Kuuntelemme lauluja eri kielillä ja käytämme kuvia kommunikation tukena. Käytössämme on tulkkipalvelut. Esimerkiksi vasukeskusteluun voimme varata tulkin ja arkisissa tilanteissa käytössämme on salamatulkkaukset. Järjestämme oman kirjan päiviä, jolloin myös eri kulttuuritaustaisten lasten on mahdollisuus tuoda oman kielen kirjoja.

Kimalaiset: Käydään huoltajien kanssa keskustelua siitä, millä tavalla huoltajat haluavat oman kieli- ja kulttuuritaustansa näkyvän lapsen varhaiskasvatuksen arjessa. Tutustutaan ryhmän lasten eri kulttuuritaustoihin ja kieliin laulujen, leikkien ja kirjojen avulla. Tutkimme ryhmässä karttaa ja lapsille tuttuja lippuja. Osallistetaan huoltajia kysymällä eri kieli- ja kulttuuritaustaisille perheille tuttuja lauluja, leikkejä, videoita, joita voidaan hyödyntää ryhmän toiminnassa. Tutustutaan ryhmän eri kieli- ja kulttuuritaustoihin teemaviikko-tyyppisesti, jonka jälkeen pyritään vakiinnuttamaan toimintaan esimerkiksi erilaisia tervehdyksiä.

Perhoset: Lasten kanssa keskustellaan perheiden erilaisista tavoista arjen erilaisissa tilanteissa esimerkiksi ruokailuissa ja juhlien vietosta keskustellessa. Eskarilaisten syntymäpäivillä laulamme onnittelulaulun eri kielillä ja lisäksi mietitään, miten onnitellaan syntymäpäiväsankarin kotikielillä. Eskarilaisten kanssa on myös tällä kaudella jatkettu englannin kieli- maistiais-hetkiä, jotka toteutuvat vähintään kerran kahdessa viikossa. Lauluhetkillä voidaan kuunnella/ laulaa lauluja erikielillä.

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arviointi

Esimerkiksi: Mitä tarkoittaa arviointi varhaiskasvatuksessa? Kuka sitä tekee? Mitä arvioidaan? Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemittarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen ”pilkotaan” ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, itsearviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat

Näin toimimme: Arvioinnin tarkoituksena on auttaa kehittämään toimintaa. Lapset saavat ilmaista ikä- ja kehitystaso huomioiden, mitä harjoittelevat. Aikuiset myös sanoittavat lapsille sitä, että eri lapset harjoittelevat erilaisia asioita ja siten myös arvioimme omaa toimintaamme hieman eri tavoin. Varhaiskasvatustoiminnan arviointi kuuluu sekä henkilöstölle että lapsille ja huoltajille. Erilaiset arvioinnin keinot ovat päiväkodissamme käytössä. Lapsille legopalikka- ja peukku-äänestykset oman mielipiteen ilmaisemiseen, hymynaamat sekä tunnemittarit oman tunteen arvioimiseen. Lisäksi erilaiset kommunikaatiota tukevat kuvat ovat käytössä eri ryhmissä arvioinnin tukena esimerkiksi leikin tai ruuan arviointiin. Huoltajien ajatuksia toiminnasta pyydetään kauden aikana eri keinoja hyödyntäen: palautelaatikot/toivepuut, google Forms –kyselyt ja arviointikeskustelut.

Miten osallisuus huomioidaan? Tärkeää on, että jokainen ymmärtää, mitä arvioidaan. Lapsille arviointitilanne luodaan mahdollisimman selkeäksi hyödyntämällä kuvia kommunikoinnin tukena. Kuvat auttavat lapsia hahmottamaan, mitä toimintaa arvioidaan. Esineet, kuten legopalikat, tai tunnetta ilmaisevat kuvat tekevät näkyväksi lapsen mielipiteen. Legopalikkatornien kokoerot ovat yhteisen ihmettelyn kohteena, kun mietitään mistä tekemisestä on tykätty eniten.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Tiimin kesken ylläpidämme avointa keskustelua ja arvioimme toimintaamme päivittäin sekä tiimipalaverissa. Kannustamme vanhempia kertomaan toiveista ja antamaan ideoita toimintaamme liittyen. Leppäkerttujen eteisen seinälle ja vanhempien Whatsapp-ryhmään laitamme joka perjantai vanhemmille kuvan tulevan viikon viikko-ohjelmasta. Päivittäin laitamme vanhemmille myös kuvia toiminnastamme. Huomioimme lasten toiveet toimintaan liittyen. Esimerkiksi toivelaulut musiikkihetkellä, toiveleikit ja -liikuntavälineet jumpassa ja lasten itse valitsevat kirjat kirjastosta.

Kimalaiset: Kysymme lapsilta aktiivisesti mielipidettä toimintaan liittyen. Julkaisemme vanhemmille joka perjantai suunnitelman seuraavasta viikosta. Tuomme tiimissä aktiivisesti esiin keinoja, joilla voisimme parantaa toimintaamme. Kysymme myös muista ryhmistä vinkkejä ja mielipiteitä toimintaan liittyen, jotta saisimme mahdollisimman objektiivisia näkökulmia. Kysymme myös vanhempainillassa kuvien avulla vanhemmilta ja lapsilta toiveita toimintaan liittyen.

Perhoset: Tiimin toimintaa arvioimme jatkuvasti peilaten lasten vahvuuksiin, mielenkiinnon kohteisiin ja tuen tarpeisiin vastaamiseen. Lapset osallistuvat toiminnan arviointiin esimerkiksi heti ohjatun toiminnan lopussa peukkuäänestyksen keinoin tai yhteisellä aamupiirillä äänestäessä tekemisestä. Lasten mielipiteitä leikkiympäristöstä/ leikeistä kuullaan ja otetaan huomioon leikkiympäristön ja toiminnan kehittämisessä. Huoltajia kannustetaan

arjen keskusteluissa, palaverikeskusteluissa ja viikko-/kuukausikirjeissä antamaan toiminnasta palautetta.

Arviointisuunnitelma ja arviointi: